

ČEPS vydává MAF CZ 2023, analyzuje zdrojovou přiměřenost do roku 2040

31.10.2024 - | ČEPS

Dokument MAF CZ 2023 obsahuje dva scénáře - Respondentní a Progresivní. Přestože scénáře naznačují různé trajektorie možného vývoje české elektroenergetiky do roku 2040, sdílí společně několik předpokladů, jako jsou například shodná sada dat o elektroenergetickém mixu ostatních evropských zemí, modelování služeb výkonové rovnováhy nebo stejný rozvoj vodních i jaderných zdrojů.

Respondentní scénář nabízí pohled na rozvoj zdrojové základny na základě dat, která každoročně poskytují přímo provozovatelé zdrojů s instalovaným výkonem nad 10 MWe. Tento scénář předpokládá postupný útlum uhelných zdrojů, kdy se k roku 2030 stává provoz většiny uhelných elektráren neekonomickým a za tímto horizontem je spalování uhlí záležitostí výhradně menších tepláren a závodních energetik. Předpokládá se postupná transformace těchto zdrojů na zemní plyn či biomasu a pozvolný nárůst instalované kapacity obnovitelných zdrojů.

Progresivní scénář předpokládá kompletní odklon od uhlí a transformaci tepláren a závodních energetik na (převážně) zemní plyn do konce roku 2030. Tento scénář uvažuje vyšší instalovaný výkon obnovitelných zdrojů energie, zejména fotovoltaických a větrných elektráren, a vyšší spotřebu elektřiny vlivem rozsáhlejší elektrifikace dopravy, průmyslu a vytápění.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Z výsledků obou scénářů vyplývá obou scénářů vyplývá změna čisté exportní pozice ČR na importní po roce 2025. Část importu je dána ekonomickou výhodností, část představuje bilanční dovoz. Otázkou přitom zůstává, zda elektrická energie z přebytkových zemí (zejména Německo a Francie) bude skutečně exportována, nebo bude využita pro výrobu vodíku pro tamní průmysl. V roce 2035 výsledky obou scénářů naznačují problémy se zdrojovou přiměřeností v rozsahu překračujícím normu spolehlivosti i přes vysoký objem importu. Hodnoty potřebného dozdrojování pro dosažení přiměřenosti v rámci klimaticky průměrných let a při akceptování vyššího objemu importu jsou nejvyšší v cílovém roce 2035, kde se pohybují v rozmezí 1 600 – 1 900 MW. V rámci citlivostní analýzy zohledňující extrémně nepříznivé počasí vzniká potřeba dozdrojování již v roce 2030 a oproti klimaticky průměrným rokům dosahuje až dvojnásobku potřebného výkonu.

Co se týče ceny silové elektřiny, lze do budoucna očekávat její velkou volatilitu v rámci daného roku. Intenzivnější využití OZE sice vede ke snižování průměrné ceny silové elektřiny, ale zároveň zvyšuje náklady na řízení soustavy (např. náklady na redispečink). S postupným snižováním silové složky ceny elektřiny bude docházet k přesunu ceny do oblasti distribučních poplatků. Analýza cenového vývoje scénářů ukazuje, že dovoz elektřiny může přispět ke snížení velkoobchodních cen v České republice během letního období. V zimním období však v některých hodinách dochází k vyčerpání všech dostupných zdrojů v Evropě, což vede k aktivaci flexibility na straně spotřeby a následným významným cenovým výkyvům.

Proto je nezbytné budovat nové flexibilní výrobní zdroje, které zabrání možné nedodávce elektřiny v klimaticky citlivých obdobích roku, a zároveň zvyšovat energetickou účinnost a zapojení strany spotřeby. Mezi další doporučení vyplývající z MAF CZ 2023 patří zajištění řízeného přechodu od uhelné k nízkoemisní energetice. Dále je třeba zohlednit fakt, že v dlouhodobém horizontu se ČR neobejde bez výstavby dalších nových jaderných zdrojů. K dodržení normy spolehlivosti bude také zapotřebí zajistit dodatečný instalovaný výkon nad rámec výstavby nových jaderných zdrojů, zejména

plynových a větrných elektráren. Významnější překračování normy spolehlivosti znamená ohrožení spolehlivosti dodávek elektřiny koncovým uživatelům.

O MAF CZ

„Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040“ (MAF CZ) ve zvolených scénářích analyzuje možné koridory vývoje elektroenergetiky v horizontu do roku 2040. Dokument především cílí na identifikaci potenciálních problémů s pokrytím poptávky po elektrické energii a určení příčin, které ke vzniku možných rizik vedou. Tato analýza slouží mimo jiné jako podklad pro rozhodování státu v oblasti elektroenergetiky.

Proces a podmínky pro zpracování vnitrostátního hodnocení zdrojové přiměřenosti jsou stanoveny Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 o vnitřním trhu s elektřinou a dále rozvedeny příslušnými metodikami, které ze zmíněného nařízení vycházejí. ČEPS při zpracování vnitrostátního hodnocení zdrojové přiměřenosti navazuje na Evropské hodnocení zdrojové přiměřenosti (ERAA), využívá rozvojové scénáře, metodiky a postupy definované jednotně v rámci ENTSO-E a schválené ze strany ACER.

<https://www.ceps.cz/cs/tiskove-zpravy/novinka/ceps-vydava-maf-cz-2023-analyzuje-zdrojovou-primere-nost-do-roku-2040>